

Pospíšil, Ivo

Česko-slovenská konference ve znamení postmoderny

Opera Slavica. 2011, vol. 21, iss. 3, pp. 50-51

ISSN 1211-7676

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/117369>

Access Date: 17. 02. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

i obrazom medzi mladých poslucháčov a divákov. Autorsky Sliacky ponúkol na počet aj divácky ohlas neprehraditeľné tituly žánrovo prináležiace k televíznej hre, televíznej adaptácii, televíznej bábkovej hre, i tie, ktoré sa radia medzi rozhlasové hry a rozhlasové adaptácie.

Výnimočný záujem si Ondrej Sliacky od svojich čitateľov vyslúžil kultivovaným, výtvarne ojedinele výrazným spracovaním *Biblie pre deti a mládež*, po prvý raz ide o *Čítanie zo Starého zákona*, po druhý raz sa sústredil na *Čítanie z Nového zákona* (1996, 1998), a to tak, že sa vracia ku knihe kníh ako k epicentru vzdelania, humanity a mravnosti, ktorými prechádzalo ľudstvo i jendnotlivci na dlhých cestách vzťahujúcej sa ľudskej civilizácie.

Všestranne uznanie sa dostáva Ondrejovi Sliackemu za tvorivý, poetologicky prenikavý, esteticky kultivovaný a noeticky tendenčný prístup k rozprávke ako kultúrnemu dedičstvu, ktoré prešlo zberateľským, systemizujúcim a interpretačným výskumom Franka Wollmana a Jiřího Polívku a etnografickým štúdiom ich žiakov v minulom storočí. Predminulé storočie zanechalo po sebe, obrazne, početné záznamy rozprávání v súboroch po bratoch Reussovcoch, Jánovi Francisi-Rimavskom, po Pavlovi Dobšinskom či Samovi Czambelovi. V skutočnosti a európskej kultúrnej tradícii ide o tie súbory, za mnohé iné, ktoré sa dostali do povedomia slovenskej kultúrnej spoločnosti vďaka sile kultúrnej pamäti a systému vzdelávacích inštitúcií. Od deväťdesiatych rokov, keď sa aj umenie prevrstvuje vo svojej estetike a poetike, sa na túto univerzálnu klenotnicu hľadí v umeniach ako na zdroj inovovaných a inšpiratívnych tém, situácií, subjektov, konfliktov, ale aj ako na osvedčené kultúrne pozadie pre cibrenie estetiky a morálky súčasníka. Toho jednostranne ovládli komunikačné technológie a nadľahčený postoj k podstatám vážne zamýšľaného života v spoločnosti. A tak sa k čitateľovi dostávajú všestranne vycibrené autorské prerozprávania Ondreja Sliackeho v najnovších knižných, výtvarne a dizajnovovo výrazných súboroch *Panička v líščej koži* (2004), *Slovenské obrázkové povesti* (komiksovo oživené príbehy z regionálnych balád, povestí, rozprávání a udalostí, porekadlá, gnómy, ilustroval Martin Kellenberger 2005), *Braček jelenček* (podloží sú Dobšinského rozprávky, bez vročenia a *Hovoriaci vtáčik* (inšpirované Czambelovými rozprávkami, 2008).

Čas plynie, uberá zo síl človeka, z čoho zoberie, to nahrádza a ponecháva ako silu v tvorivom duhu a v talente jednotlivca na úžitok jeho súčasníkom i budúcim generáciám.

A to jubilujúca Zuzana Stanislavová a jubilant Ondrej Sliacky svojimi profesijným i umeleckými činnosťami všestranne odobrujú a potvrdzujú. A tak nech sa im v tom darí aj po dni a roky budúce.

Viera Žemberová

Česko-slovenská konference ve znamení postmoderny

Centrum filologicko-areálových studií při Ústavu slavistiky Masarykovy univerzity v součinnosti s Literárním informačním centrem v Bratislavě a Českou asociací slavistů uspořádalo 29. listopadu 2011 v Brně jednodenní workshop (XV. brněnskou česko-slovenskou konferenci) na téma **Postmodernismus: smysl, funkce a výklad (jazyk – literatura – kultura – politika)**.

Bylo atraktivní již tím, že pozvání přijali skuteční, hlavně slovenští koryfejeové literární vědy, kteří se problematikou postmoderny speciálně zabývají.

Viliam Marčok hovořil obecně o smyslu literární postmoderny, Tibor Žilka o typologii slovenského postmodernismu, Mária Bátorová o materialistických a relativistických pohledech na člověka v díle Dominika Tatariky, Anton Baláz o manifestech a deklaracích slovenských literátů ve 20. století, Hana Vousine-Jechová si položila otázku, zda je postmodernismus ještě moderní nebo módní a Viera Žemberová se zabývala postmoderními postupy v tvorbě Karla Horáka. Jedinou účastnicí-lingvistkou byla známá slovakistka a obecná lingvistka Emília Nemcová, jež hovořila o jazykovém aspektu postmoderny, český kompozitolog František Všeticka promluvil o slovenských souvislostech Neffových *Šňatků z rozumu*, o paradoxech středoevropského postmodernismu mluvil Petr Kučera, autor těchto řádků se dotkl své koncepce kvazipostmodernismu, Libor Pavera pojednal o postmoderně a nových technologiích. Výrazná byla účast mladší a mladé, hlavně literárněvědné generace, jejíž představitelé tu vystoupili s různými tématy, jako např. Eva Faithová (*Postmoderné, kyberpunkové tendencie v diele Michala Hvoreckého, Michala Habaja a Petra Šuleja*), Kristián Benyovszky („Existuje postmoderna?“ Česko-slovensko-maďarské reflexie), Zuzana Vargová (*Postmoderne tendencie v diele I. Otčenáša*), Josef Šaur (*Ke koncepcii slovenských dějin v české historiografii*), Eva Kúchová (*Vieweghov thriller Mafie v Praze ako fenomén českej postmoderny*), Katarína Kucbelová (*Postava básnika v poézii Michala Habaja a J. H. Krchovského a kultúra narcizmu*), Ivan Šuša a Patrizia Prando (*Post-myslenie a videopolitika v koncepcii G. Sartoriho z pohľadu česko-slovenskej recepcie*), Patrik Šenkár (*Ballova [ne]typická postmoderna*), Peter Oravec (*Postmoderné strategie v muzikáli*), Jaroslav Vluka (*Kruhy v obilí ako symbol otvoreného diela. O próze Jaroslava Rumplího*), Peter Naščák (*Postmoderna v autorskej rozprávke*), Marián Kameník (*Eko-literatúra a jej postmoderná šanca*), Martin Boszorád (*Mystifikácia ako súčasť konštrukcie postmodernistického [deficitního] literárneho sveta*), Daniel Kováčik (*Príbeh, ktorý nebol: postmoderná poetika príbehovosti v intermediálnom texte „La Paranoia“*), a Slavka Cívánová (*Postmoderné prístupy v autorských stratégiách Marka Ravenhilla*).

Ivo Pospíšil

Smrt Filémóna a Baukidy

Je to již rok, co odešli tiše, jako žili, moji vzácní přátelé profesor Richard Pražák a jeho manželka Hana, jež vylíčila společný život s Richardem ve dvou autobiografických románech. Ten první má šedou obálku, v jejíž horní třetině jsou označeny čtyři „výhodnostní skupiny“, líšící se četností povolených dopisů a návštěv. Ostatní plochu vyplňuje dopis na linkovaném papíře, jaký měli muklové k dispozici. Stejně depresivní je i začátek románu, líčící zatčení Hanina milovaného táty, katolického spisovatele Františka Křeliny, devět let vězněného v komunistických lágrech. Z té skupiny proslulých ruralistů Václava Prokúpka, Václava Renče, Jana Zahradníčka, Zdeňka Kalisty a řady dalších byl v tom r. 1951 zatčen jako poslední. A přesto román nese název *Naději tu žijeme* (2001). I v těch ponurých padesátých letech, kdy byla Hanina rodina vystěhována z útulné vilky na Spořilově do nouzového bytu, byly chvíle velkého osobního štěstí. To tehdy, když se Hana sblížila s Richardem, jemuž se pak v Chrámu Panny Marie pod řetězem na Maltézském náměstí zaslíbila na celý život. Tu jeho druhou, optimističtější část vylíčila v románě *Dobry den Brno* (2005). Citát z Halasovy básně navozuje poklidné údobí šťastné rodiny,